

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav translatologie
Posudek vedoucího práce na magisterskou diplomovou práci

**Bc. Iveta Šimpachová:
Francouzské drama v českém překladu po roce 1989
(French Drama in Czech Translation after 1989)**

V předložené magisterské diplomové práci autorka zpracovala a detailně komentovala přehled překladů dramatických textů z francouzštiny do češtiny dostupných knižně, časopisecky, v podobě programových brožur, elektronicky a v archivech divadelních agentur. Charakterizuje práci divadelního překladatele. Při pořizování soupisů pracuje zejména s daty získanými z knihovnických katalogů a z agenturních databází. Dále pořídila řadu řízených rozhovorů s významnými osobnostmi česko divadelní scény působícími v oblasti překladu a podílejícími se aktivně na utváření české recepce francouzské dramatiky.

Popis předložené práce

V úvodních kapitolách práce se diplomantka věnuje stručnému představení současné francouzské dramatiky a hlavním rysům aktuální situace na francouzských divadelních scénách. Ve čtvrté kapitole se zaměřila na charakteristiku dramatického textu a vyzdvížení specifiky jeho překladu. Tuto problematiku nahlíží i ze sociologického hlediska (postavení překladatele dramatu, jeho role od vzniku překladu po knižní publikaci, případně po inscenaci textu, jež je všemi účastníky tohoto procesu vnímána jako stěžejní). Další část práce obsahuje podrobný komentář soupisu přeložených textů, členěný zejména podle způsobu jeho zpřístupnění (knižní vydání, programové brožury, časopisecká vydání, elektronické dokumenty v archivech divadelních agentur), přičemž se v rámci jednotlivých výkladů zmiňuje také o významných nakladatelských subjektech, resp. festivalech, překladatelských dílnách a podobných projektech. Šestá kapitola představuje samotnou problematiku překladu, rozebírá rozdílnost výchozích překladatelských strategií, zamýšlí se nad nebezpečím negativních posunů vznikajících tam, kde překladatelé svou verzi textu pořizují již s jasnou režijní představou, upozorňuje na důležitou roli překladatele zejména jako iniciátora mnoha konkrétních projektů. Tato kapitola vychází z řízených rozhovorů, které diplomantka vedla s redaktorkou z Divadelního ústavu K. Černou, divadelní agentkou z agentury Dilia H. Eliášovou, překladatelem a redaktorem nakladatelství Artur I. Zmatlíkem a dále překladateli: J. Janečkem, M. Lázňovským, K. Neveu, M. Zahálkou a P. Christovem. Redakčně upravené přepisy rozhovorů jsou uvedeny v Příloze 2 (seznam uveden na s. 78). Příloha 1 zahrnuje Přehled veřejně dostupných francouzských dramatických textů v českých překladech z rozmezí let 1990 až 2015.

První čtyři kapitoly představují teoretickou část práce, pátá a šestá kapitola přináší empirický náhled jednak na bibliografická data uvedená v soupisech, jednak na další údaje a poznatky získané z řízených rozhovorů.

Povinné součásti práce: Práce obsahuje všechny požadované součásti, je odpovídajícím způsobem strukturovaná a formálně upravená. Metodický postup zpracování odpovídá potřebám zkoumané problematiky. Diplomovou práci uvádí Abstrakt a výčet Klíčových pojmů, zakončuje ji povinné shrnutí (Závěr), podrobná Bibliografie a dále obsahově bohaté a svým způsobem velice cenné Přílohy.

Hodnocení předložené práce

Formální zpracování: Práce má jasnou strukturu, je logicky rozdělená do kapitol a podkapitol – zvolené dělení sleduje postup bádání. Text je zpracovaný přehledně, bez závažných formálních nedostatků: zdroje jsou citovány správně, překlepy nebo jiné typografické nedostatky práce obsahuje v akceptovatelné míře: překlepy na s. 34, 35, 39, 44, 46, 51, dále není sjednoceno uvádění indexu poznámky – časté řešení před koncovou interpunkcí je porušeno na s. 10, 38, 40, 41, 53, 57; výjimečné jsou pravopisné chyby (psaní „audiovisuální“ s. 7, další na s. 43, 57, 66), chyby v interpunkci (s. 16, 25, 29, 39, 49, 68).

Stylistická úroveň práce je pěkná – diplomantka jasně a precizně formuluje, přehledně a logicky argumentuje. Nejčastějším prohřeškem je příliš zkratkovitá formulace, jež vede k nejasnému vyznění tvrzení – s. 9, 12, 15, 28, 29, 30 (nelogicky propojená pasáž – vyznačeno v tištěné verzi práce), 31 (nedostatečně rozlišeno mezi soupisy agenturními a soupisy, které nabízí tato práce), 40, 41, 44, 46, 48. Ojedinele dochází k nechtěnému opakování výrazů (s. 17, 36, 45), minimálně se objevují nevhodné formulace (s. 31 – „po šuplíkách“; s. 33 a 36 – „absurdní autoři“, „absurdní dramatici“; s. 35 – „skrz různý překlad“; s. 64 – „prekérní“ způsob odměňování; s. 68 – „vydestilovat hodnoty“); srozumitelnosti textu by mohly bránit nerozepsané zkratky (s. 17, 47, 56). V několika případech dochází k váhání mezi autorským plurálem a sg., popřípadě neosobní formulací („Autorka práce zjistila...“ – s. 18; „poukazovala jsem“ – s. 20; „nepodařilo se“ – s. 31; „zmíním se“, „zmiňuji“ – s. 48, 58).

Nesrovnalosti v argumentaci pouze na s. 30 (Dilia má stále „výhradní“ postavení vs. tvrzení o Aura-Pontu dále).

Náměty k obhajobě

- s. 30 – kolektivní správa je hlavní činností agentury DILIA – ačkoli je DILIA výhradním vykonavatelem kolektivní správy, není hlavní náplní spíše agenturní činnost?
- s. 32 – srovnání se soupisem Drskové – jde o jednotnou metodiku, jsou v kvantitativních údajích v obou případech zahrnuty skutečně pouze knižní překlady?
- s. 59 – polostrukturovaný rozhovor?
- možné rozšíření práce, další postup bádání?

Hodnocení práce

Iveta Šimpachová představila práci, jež svým skromným způsobem podání poněkud upozaduje to, s jakým nasazením a dlouhodobým úsilím diplomantka prezentovaný soupis překladů pořizovala. Jestliže připravit soupis časopiseckých publikací vyžadoval poměrně náročnou excerpici vybraných periodik, získat přehled textů, které archivuje DILIA bylo mnohem pracnější, a ačkoli to autorka práce diplomaticky přechází mlčením, narážela na minimální snahu zástupců této agentury o vstřícnou spolupráci. Byla tak odkázána zejména na řešerši s využitím elektronické databáze agentury, ta však bohužel nedisponuje potřebným rozhraním a nedovoluje uživateli jiný postup než přes vyhledávání jednotlivostí.

Komentář soupisů je veden velmi poučeně, s nadhledem a přitom jde do potřebných podrobností.

Práci překladatele dramatických textů diplomantka charakterizuje výstižně, a přitom citlivě k její dvoukolejné specifice – snaží se také s odstupem pojednat o dosti rozdílných názorech profesionálních překladatelů. Pořízení řízených rozhovorů s významnými osobnostmi překladatelského a redakčního zákulisí divadelní scény představují cenný dodatek.

Jedinou „závadou“ práce je nedostatečná snaha akcentovat její přínos. Podobně by nebylo na škodu výraznější strukturování textu (detailnější členění, mezititulky, grafické prvky pro vypíchnutí důležitých údajů), doplnění o detailnější přehledy, kvantifikace dat. I v předložené verzi však text bohatě splňuje zadání a tato přehledová, syntetická práce se stává potřebným – a důstojným – doplněním jiných studií, které českou recepci francouzky psané literatury popisují z globálního pohledu a diplomantka se na ně v úvodu textu odvolává (Čech, Drsková, Šotolová, Rejžková, příp. Vyhnalová).

Diplomantka pracovala s poměrně širokým záběrem odborné literatury literárně-historické, literárně-vědné, teatrologické a translatologické, přihlédla také k teoriím sociologickým. Iveta Šimpachová tak prokázala, že má potřebný přehled ve zvoleném oboru a dokáže své poznatky aplikovat v individuálním badatelském úkolu. Na tuto práci by diplomantka mohla případně navázat v doktorském studiu a v závěru sama naznačuje, jak by se další výzkum mohl směřovat.

Diplomovou práci Ivety Šimpachové doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci známkou **výborná**.

Praha, 23. 1. 2017

PhDr. Jovanka Šotolová, Ph.D.
vedoucí práce